

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin

Giltig från: 2024-12-13

Innehållsansvar: Louise Strandberg, (loupe7), Sjukhusfysiker

Giltig till: 2026-12-13

Granskad av: Andreas Österlund, (andos9), Sjukhusfysiker

Godkänd av: Ulf Cederbom, (ulfce1), Enhetschef

Extravasering handlingsplan

Bakgrund

Vid extravasering hamnar läkemedlet utanför blodkärlet. Extravasering av radioaktivt läkemedel kan ge rodnad och kan uppträda om stråldosen överskrider 2 Gy (ICRP 59). Exempel på riskfaktorer för extravasal injektion är: små, sköra, hårda och skleroserade kärl, lymfödem, diabetes, Raynauds syndrom, obesitas, kärl nära sensor, leder, hand- och fottrygg, befintlig PVK och bolusinjektion. Tecken på extravasering kan vara smärta, brännande känsla, svullnad, rodnad och värmeökning.

Syfte

Syftet med denna rutin är att beräkna om administrerad aktivitet är tillräcklig för fortsatt undersökning, minska och följa upp eventuell hudskada vid extravasering.

Förändringar sedan föregående version

- Tagit bort bilagor och lagt dem som länkar.
- Lagt till att sjukhusfysiker sparar beräkningarna.
- Bytt kollimator i Uddevalla till LEHRS.

Ansvar

BMA utför initiala åtgärder, mäter, gör en första dosuppskattning, dokumenterar och informerar patienten. BMA ska även skriva en avvikelserapport i MedControl om den absorberade dosen överstiger 2 Gy och kryssar då i rutan ”strålningsrelaterad händelse”.

Procedur

1. Initiala åtgärder

Om extravasering upptäcks vid injektion:

- Stoppa injektionen direkt när du upptäcker att injektionen gått extravasalt.
- Placera patientens arm i högläge.
- Massera och värm injektionsstället (exempelvis med en värmekudde) för att försöka sprida ut aktiviteten.
- Mät kvarvarande aktivitet i sprutan och dokumentera injicerad aktivitet, klockslag för extravaseringen, volym och radiofarmaka.
- Mät och beräkna extravaserad aktivitet.

Om extravasering upptäcks senare, vid exempelvis bildinsamlingen:

- Stoppa bildinsamlingen.
- Massera och värm injektionsstället (exempelvis med en värmekudde) för att försöka sprida ut aktiviteten.
- Mät och beräkna extravaserad aktivitet.

Om en terapidos ges extravasalt ska sjukhusfysiker och läkare kontaktas omgående.

2. Bildinsamling extravaserad aktivitet

- På NM-skärmen öppnas aktuell patient. Lägg till undersökning för extravasal injektion genom att klicka på Add, User, Extravasal och Extravasal inj. Klicka OK.
- Kontrollera att den extravasala insamlingen är markerad.
- ^{99m}Tc , LEHRS (Uddevalla) och WEHR (NÄL) är förvalt. För annan isotop eller kollimator justeras detta. Insamlingsparametrarna 30 s, 128×128, Zoom 1 används.
- Placera patienten på britsen, förslagsvis sittande.
- Ställ in så att injektionsstället hamnar mellan kamerans båda detektorer.
- Vänd injektionsstället mot den närmsta detektorn så att attenueringen minimeras.
- Starta insamlingen.

3. Beräkning av extravaserad aktivitet

- Beräkning utförs i [Beräkning av extravasal aktivitet](#) under fliken Extravaserad aktivitet. Fyll i protokollet enligt beskrivningen. OBS! Beräkningen gäller endast för ^{99m}Tc .
- För att ta fram parametrar öppnas aktuell undersökning i Hermes efter insamlingen.
- Välj Default under Hybrid Viewer 1Scr – NU.
- Klicka på ROI/VOI ikonen .
- Klicka på SEED i ROI/VOI fönstret.
- Klicka i upptaget och dra i musen så att hela upptaget blir inkluderat för detektorn som varit placerad närmast injektionsstället.
- Läs av antal pulser i ROI:en i kolumnen "TOTAL" och anteckna i protokollet.
- Stäng ned ROI/VOI-fönstret.
- Välj Measure (M) .

- Mät upp bredden och längden på extravaseringen genom att klicka där du vill börja mäta och dra strecket dit du vill. Läs av antalet millimeter och anteckna i protokollet.
- Beräkna extravaserad aktivitet i protokollet.
- Markera cell B2-G25 (Undersökningsinformation och Beräkning av extravaserad aktivitet) och skriv ut. Lämna pappret till sjukhusfysiker.

4. Räcker aktiviteten till undersökningen?

- Ta reda på om den injicerade aktiviteten räcker för att genomföra undersökningen. Det kan beräknas med hjälp av ekvationen

$$A_{injicerad} = A_{uppdragen} - A_{efter\ injektion} - A_{extravasal}$$

där $A_{injicerad}$ är aktiviteten som injicerats, $A_{uppdragen}$ är aktiviteten i sprutan innan injektion, $A_{efter\ injektion}$ är den kvarvarande aktiviteten i sprutan efter injektion, $A_{extravasal}$ är den beräknade aktiviteten som givits extravasalt.

- Rådgör med läkare och sjukhusfysiker vid osäkerhet. Insamlingstiden kan förlängas eller eventuellt mer radiofarmaka injiceras om aktiviteten är för låg för att genomföra undersökningen enligt normal rutin.

5. Dokumentation

- Visar beräkningen att stråldosen är över 2 Gy ska ett informationsblad om kontroll vid hög huddos ges till patienten vid hemgång. [Patientinformation hög huddos Uddevalla](#) & [Patientinformation hög huddos NÄL](#).
- Att injektionen gått extravasalt, absorberad dos samt om patienten fått med sig informationsblad skrivs in och sparas i anteckningar under fliken undersökning i patientadministrativt system.
- Om den absorberade dosen överstiger 2 Gy ska en avvikelserapport skrivas i MedControl och rutan ”strålningsrelaterad händelse” kryssas i.
- Om patienten meddelar att rodnad/reaktion uppkommit tas patienten in för kontroll. Vid behov remitteras patienten till hudmottagningen.
- Utskriven beräkning sparas av sjukhusfysiker.

Referenser

SSMFS 2018:5 - *Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om medicinska exponeringar*

ICRP Publication 59 - *The Biological Basis for Dose Limitation in the Skin*

Radar: <http://www.doseinfo-radar.com/>

Anatomi och Fysiologi, Bertil Sonesson (Liber)

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin

Innehållsansvar: Louise Strandberg, (loupe7), Sjukhusfysiker

Granskad av: Andreas Österlund, (andos9), Sjukhusfysiker

Godkänd av: Ulf Cederbom, (ulfce1), Enhetschef

Dokument-ID: NU10193-390712850-26

Version: 7.0

Giltig från: 2024-12-13

Giltig till: 2026-12-13